

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 173.

V Ljubljani, v torek 2. avgusta 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo

develi redni občni zbor

„Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani“

v četrtek, dne 11. avgusta 1898 ob 10. uri popoldne

v veliki dvorani

knezoškofovske palače.

Dnevni red:

1. Osvetlo predložit.
2. Tajnikovo poročilo o delovanju v minuli društveni dobi.
3. Posamezni predlogi in nasteti.*)

V Ljubljani, dne 19. julija 1898.

Odbor.

*) Kdor želi staviti kak samostojen predlog, blagovoli ga naznaniti odboru vsaj tri dni pred zborovanjem.

Katoliški centrum.

Vsak katoličan katere si budi narodnosti gleda z veseljem tja v Nemčijo, kako se njegovi so-mišljeniki uspešno borijo z najrazličnejšimi nasprotniki. V sredi najrazličnejših strank in stran-čic stoji visok, trden stolp, sezidan tako, da ga ne poderó strele sovražnikov, in v njem so na straži možje kremenitega prepričanja, možje, ki se ne sramujejo v protestantskem Berlinu javno se postaviti na stališče katoliške cerkve. Da, to ni malo, cesar je protestant, protestantska Prusija in velik del Nemčije, in ti možje so katoliškega pre-

pričanja. A ne samo to. Katoliški centrum je tudi delaven tako, kakor malo katera druga stranka. Ne stoji na zastarelem temelju konservativizma, temveč on je vedno mlad, prilagodi se razmeram življenja in njega potrebam, uporablja in obrača katoliške nazore na času primerne naprave. Njegov katoličanstvo je radi tega tako prikupljivo, ker je vzeto iz njega glavno jedro, ki je za se-danjo politiko katoličanov upotrebiti, — socijalni moment katoličanstva. In ta katoliški socijalizem, ki tvori prav za prav bistvo programa katoliškega centra v nemškem parlamentu, je ona moč, ki je sezidala tako visok in močan stolp, pred katerim se klanjajo vse stranke v parlamentu. Centrum je skoz in skoz socijalen, glasovi, na katerih sloni, so v največji meri delavski. Čudno, vendar resnično, in to priča o veliki delavnosti centruma, da so skoraj vsa večja industrijska mesta v nje-govem taboru. Pri zadnjih volitvah so vrgli celo tovarnarja Kruppa, ki se je postavil za kandidata med svojimi delavci. To je delovanje, ki je vredno, da se respektuje in vzame za vzgled.

Zdaj je katoliški centrum prva in največja stranka v nemškem parlamentu. Cesar in vlada se morata ozirati nanj pri vsakem glasovanju. Njegova naklonjenost je potrebna vsakemu pred-logu, ki hoče zmagati. Solidarnost 103 oziroma 108 mož je železen steber, ki vse prodere. Poleg centruma je pa največja stranka socijalno - demo-kratična s 56 možmi, torej skoraj za polovico manjša. Seveda je faktum, da ima socijalna de-mokracija skoraj še jedenkrat več glasov za seboj, toda rudeča internacionala je kakor v kleščah tega orjaka.

Sovraštvo, ki je zavladovalo po buržoazijskem nemškem svetu pri zadnjih volitvah nasproti so-cijalni demokraciji, je zjediniilo vse nemške bur-žoazijske stranke in strančice, da so šle solidarno v boj zoper socijalno demokracijo. Le centrum v svoji nepremakljivi pravičnosti se ni dal potegniti

v to gonjo, temveč je pustil pri ožjih volitvah, kjer ni bilo zanj upa zmage, popolno prostost svojim pristašem, da so volili po vesti ali pa ne volili. Ta fakt je zopet precej utrdil ugled cen-truma v delavstvu, kajti vse naciionalne in druge nemške stranke so delavskim težnjam nasprotne in socijalno-demokratična stranka ima vsaj voljo storiti kaj za delavca. Le priznati, kar je res, to daje vsaki stranki ugled in pridobi simpatijo.

Nemški parlament bo prvi izmed vseh bo-jišče, na katerem si bosta stala nasproti samo dva nasprotnika, ki sta si v načelih nezločljiva, ki se morata biti za zmago ali propad: socijalna demo-kracija in katoliška demokracija. Katoliški socia-lizem se bo sčasom izbistril in se v pravi luči in v pravem imenu pokazal: v katoliški demokraciji. Ta dva orjaka bosta ostala sama izmed neštevil-nih strančic, vse bo izginilo v jeden ali drugi tabor.

V ognju boja bosta stali sami si nasproti. Socijalna demokracija to dobro čuti, jasno ji je, da je nazadnje boj na življenje in smrt s tem ka-toliškim orjakom neizogiben. Pri zadnjih volitvah sta šli obe stranki jedna mimo druge, ne da bi se kje z večjo silo zadeli; socijalna demokracija se izogiblje. Saj ima pa tudi malo orožja proti stranki sami. Celotno nasprotniki katoličanstva pri-znavajo, da je centrum že mnogo storil za soci-jalno reformo, da si resno prizadeva koristiti de-lavcem. In pri tem je centrum vztrajen in dosle-den. Da, prav ima H. pl. Gerlach, ki pravi, da ni v nobeni deželi v Evropi politično organizovana katoliška cerkev tako zelo delavna v socijalnem oziru, kakor je centrum v Nemčiji.

In tega se boji rudeča protikatoliška interna-cijonalna. Sami socijalno-demokratiški voditelji so že to večkrat priznali, da se za druge stranke (naciionalne itd.) še ne pobrinejo, najhujši in naj-močnejši nasprotnik njih je katoliški centrum. Oba nasprotnika trdna in dosledna v načelih, priprav-

LISTEK.

Volitve.

(Češki napisal Vaclav Kosmak.)

(Konec.)

Z Račjega se je odpeljalo dvanajst vóz. Pe-ljali so se k volitvi v K., in sicer v dveh oddelkih. Prvega je vodil gospod Sojka. Na glavi je imel cilinder, na rokah polno prstanov in kričal in za-bavljal je čez slovansko druhal, da so se lasje je-žili. »Če ostanemo pri teh Slovanih, pomremo vsi lakote in nas še pozapró v ječe. Če so ti - le za nami tam zadaj«, kazal je na drugi oddelek, »taki norci, naj pa bodo; jaz ne bom. Vi tovariši, glejte, da se ne daste tam v mestu preslepiti! — Aha, tamle je Musil«, je kazal s prstom na človeka, ki je na polju ob cesti kopal krompir. »Čevljar Musil, zakaj ne greš volit?«

»Nimam denarja za pot.«

»Pusti to! Pojdi, prisedi! Pelješ se z nami in tam dobiš jesti in piti, kolikor boš hotel, in poleg tega še dva goldinarja.«

»Ali legitimacijski listek imam doma«, pra-skal se je Musil za ušesom.

»To bomo že naredili. Porečeš, da si ga po-zabil doma, in mi bomo pričali.«

V drugem oddelku so se vozili zavedni Slo-vani. Pevali so: Hej Slované, Kde domov muj, Naprej, in so prisegali, da ne odpadejo, in »ko bi tudi gromelo« — je pristavil kovač Kučera. Le pogledjte tega Judeža Sojko, kako se pači, čudno, da se mi žolč ne razlije. Ali le počakaj, ničvrednež. Pridi še enkrat k meni na posodo prosit denarja. Poženem te.«

Ko so prisli v K., so šli Bucherjevi privrženci v nemško kazino, narodni volilci v čitalnico po-svetovat se. Slovanov je bilo manj, zato se je pa nasprotnikom pridružil še kje kak žid, kak uradnik in penzionist. Ti so odločili.

Ko je okrajni glavar proglasil, da je gospod Bucher izvoljen, so pričeli židje kričati »Hoch«, največ in najbolj pa je vpil pek Sojka. Šli so z že naročeno godbo po novega poslanca in ga vo-dili s častjo po trgu. Slovanski volilci so jeze go-reli in stari Kočera je vpil: »Hitro naprezite, pa odidimo!«

»Ali prej bomo pa vendar nekaj pojedli!« mu je ugovarjal ta in oni.

»Nič. Ko bi jaz tu v tem Babilonu kaj snedel, bi se zastrupil. Dokler bom živ, me ta luknja ne bo videla!«

Napregli so in narodnjaki so se odpeljali. Imeli so na vozech prapore. Mojster krznar je sedel zamišljen ravno poleg prapora in ga je pričel od-vezovati.

»Zakaj ga odvezujete?« so vpraševali drugi.

»Saj smo propali.«

»Naj smo propali, toda volili smo dobro. Ni se nam treba svojega prapora sramovati. Pustite ga, da ga vsakdo vidi.«

Poleg starega Kučere je sedel osemdesetletni krznar Beran. Neprehoma je lomil roke.

»Zakaj tako lomite roke?« ga je vprašal kovač.

»Kako bi jih ne lomil! Ta sramota! Naši otroci nas bodo še proklinjali, ko bomo v grobu ležali.«

Med takim govorjenjem so prišli do osam-ljene krčme. Ustavili so se, da bi poobedovali. Krčmar je bil iznenađen vsled tolikega števila go-

ljena do zadnjega vresničiti svoje ideale, se bosta spoprijela in tedaj se pokaže moč in mladostna čilost svežih katoliških načel.

Skoraj bi se dalo izračunati matematično, v kolikih letih boste obe stranki absorbirali vse druge, tako sistematično se vrši ta proces.

Zdaj pa pogledajmo v Avstrijo. Ta se imenuje katoliška in kako vse drugače je pri nas nego v protestantski Nemčiji. Tu nimamo jednotnega katoliškega čuta, kakor bi ga trebalo. Liberalizem je vsega kriv, kajti dejstvo, da se dviguje narod zoper narod v Avstriji, je njegova krivda. On je spraval nemškemu narodu slovanske v podnožje, seveda vse lepo na tihem in polagoma, dočim je trobil v drž. zakoniku o podlagi pravičnosti. In tako je prišlo, da se morajo v Avstriji narodi prepirati šele za prvi pogoj obstanka — za enakost v državi. S tem smo zavlekli politiko v Avstriji za desetletja v preteklost in mesto, da bi se začelo vendar enkrat s socialno reformo, stojimo tam, kjer smo l. 1848. In pri tem se nagiblje devetnajsto stoletje; pred nami se dviguje dvajseto, stoletje socializma, kakor mu pridevajo že naprej ime. Mi avstrijski siromaki se bomo pa še prepirali med seboj za narodnostne zahteve. Druge države gredo naprej, za nje bo res novo stoletje, stoletje soc. reforme, kakor vse kaže. Države so si same že tega sveste in ne bodo nepripravljene.

V Avstriji se pa vlada še ne pobrine za to »nepraktično« vprašanje, pri nas jezdimo še vedno narodnega konja, a ne vseh avstrijskih narodov, temuč le še vedno nemškega.

Mej tem pa se neka stranka čedalje bolj krepí. V okrilju narodnostnih bojev raste prav krepko in hitro. To je socialna demokracija. Ona raste, a njej nasproti je ni stranke, ki bi bila na tako široki podlagi avstrijske narodnosti, kakor je soc. demokracija. Zato se krepí in bo rastla, dokler ne nastane v Avstriji mejnarodna katoliška zveza — katoliških demokratov avstrijskih narodov ali recimo — katoliški centrum v Avstriji. Dokler se vsi avstrijski narodi ne združijo na krščansko-socialnem temelju in storijo jednotno, močno stranko, dotlej stoji avstrijska politika za katoličane in socialiste, ali gre pa celo rakovo pot. S to združitvijo bi postavili tudi naši soc. demokraciji stolp nasproti, kakor je v Nemčiji in jo zavezili. Seveda program bi ne smel biti star, zapuščen, nepraktičen, temveč svež, primeren, prikladen času, da bi ostal živ še v novem stoletju.

Idejo katoliškega centra v Avstriji je prinesel pred nedavnim nemški katoliški poslanec. Po našem mnenju je izvršitev te ideje za sedaj, v teh razmerah, še nemogoča, kajti treba je pred vsem odpraviti in izključiti definitivno vsa narodnostna vprašanja. Potem pa, ko odene Avstrija plašč vsestranske narodne pravičnosti, tedaj se prične uspešno delovanje združenih narodov za socialno reformo. Tedaj se združimo katoliški socialisti vseh avstrijskih narodov in vstvarimo — avstrijsk katolišk centrum. To naj bo naš ideal za bodočnost v avstrijski politiki, kajti v tej ideji leži kal socializma v smislu kat. cerkve in nje velikega poglavarja. Tedaj bo zavladovala prava slovanska

vzajemnost v Avstriji, ker bo prišla iz skupnega narodnega, socialnega in verskega prepričanja.

Dotlej pa ne pustimo pasti poguma v očigled sedanjega, skoraj brezupnega in zmedenega stanja v Avstriji, temveč počakajmo in delajmo, da se kakor brzo mogoče reši pravično narodnostno vprašanje, potem pa vse naše moči našemu vzoru!

I. Š.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. avgusta.

Nagodbeno vprašanje. Čim bolj se približuje čas, ko treba nekaj definitivnega ukreniti glede razmerja mej Avstrijo in Ogersko, tem večja negotovost vlada v tem oziru. Največ imajo pa seveda opraviti časnikarji in pa v marsikaterem oziru najbolj interesovana židovska klika. Kakor vse kaže, se vladi brez posredovanja ne bota mogli sporazumeti in dognati, na kak način in na kateri podlagi naj sloni nagodbeni provizorij. Vsled tega je bilo misliti na posredovalca. To nalogo je prevzel skupni finančni minister Kallay, o katerem skoro ni misliti, da bi res deloval v korist avstrijske polovice. Ta mož se je v soboto dalje časa posvetoval z baronom Banffyjem, v nedeljo zjutraj pa se je podal na Dunaj, kjer je najpreje obiskal grofa Thuna in se nato odpeljal v Išlo k cesarju. S tem potovanjem je sedaj baje toliko dosegel, da se podasta grof Thun in finančni minister dr. Kaizl v kratkem v Budimpešto in potem se morda z baronom Banffyjem podajo vsi v Išlo ali pa poslednji sam. Najbolj verjetno je, da gresta poročat cesarju oba ministerska predsednika. Kdaj se doseže sporazumljenje in kdo bo konečno zmagal, je seveda še vedno popolno nejasno, vendar smemo pričakovati, da se izvanparlamentarnim potom ne ukrene ničesar, kar bi nasprotovalo statusu quo. Provizorij se najbrže sklene za dobo jednega leta, oziroma tako dolgo, dokler se konečno ne posreči parlamentarnim potom rešiti to kočljivo in dolgotrajno vprašanje.

Spomn na okupacijo Bosne in Hercegovine. Minulo soboto je minulo ravno 20 let, odkar pripadala Bosna in Hercegovina pod upravo avstro-ogerske monarhije. Veliko se je v teh letih spremenilo v imenovanih deželah in prebivalstvo je vrlo hvaležno našemu orožju, ki je je oslobodilo za vselej turškega jarma. Vendar pa ne smemo zamolčati, da bi se bilo v teh deželah še marsikaj lahko zgodilo, ko bi ne bila uprava skoro izključno v rokah ministra Kallaya, ki posebno v narodnem oziru ne stori tega, kar bi bilo nujno potrebno in kar želi po veliki večini slovansko prebivalstvo. Pa tudi v drugih in tako posebno v gospodarskem oziru ni vse tako kot bi moralo biti. Radi pomanjkanja cest in železnic so v raznih delih okupiranih dežel še vedno skriti in nedostopni veliki zakladi pred vsem lesa in premoga. K večjemu kak veliki židovski podjetnik prične izkopavati bogate zaklade, toda v tem slučaju nima dežela in prebivalstvo nobene koristi in še celo potrebne delavce si naročajo taki podjetniki iz Nemčije ali z Mažarskega. Nasprotno se je pa seveda mnogo storilo za napredek prebivalstva, ki se je v teku

te dobe pomnožilo za polovico, kajti mej tem ko pred dvajsetimi leti razun mohamedovskih ni bilo skoro nobenih učilišč, nahajamo sedaj v Bosni in Hercegovini 260 ljudskih in nad 20 višjih in srednjih šol. Ko bi se razmere vsestranski tako razvijale kakor šolstvo in mažarsčina, bi danes okupirane dežele ne samo pokrivalo svoje potreščine iz lastnega, marveč lahko donasale skupni državi marsikatero korist.

Baron Banffy ne odstopi še tako naglo, tako trdijo njegovi, rekte vladni listi. Vsi od prvega do zadnjega dokazujejo, da se Banffy ne umakne in da bo preje šel grof Thun, kakor pa mažarski ministerski predsednik. Baron Banffy, pravijo, uživa zaupanje kralja, »naroda« in pa liberalne stranke in dokler se nahaja v tako prijetnem položaju, ni niti najmanjšega povoda, da bi se moral umakniti. — Kar se tiče zaupanja, je resničen le zadnji del. Baron Banffy uživa zaupanje liberalne stranke, to je tistih kimalcev, ki vedó, zakaj trobijo v njegov rog, to pa je tudi vse! Da bi ga pa tako zaupanje vzdržalo na krmilu, ni prav verjetno.

Rumunski kralj v Petrogradu. Rumunski kralj Karol in prestolonaslednik sta v nedeljo popoldne ostavila Petrograd, kjer jima je car Nikolaj z vso carsko rodbino pripravil vrlo prijetne dneve. Vsprejem kakor tudi slovo sta bila zelo prisrčna in vse je kazalo, da se je znova utrdila prijateljska vez mej sosednjima vladarjema. Tudi z redovi nista skoparila. Kralj Karol je odlikoval vse ministre in druge dostojanstvenike z visokimi redovi, car Nikolaj pa je to veliko-dušnost povrnil s tem, da je odlikoval kraljevo spremstvo.

Mirovna pogajanja mej Španijo in Ameriko. Kakor vse kaže, se kmalu sklene premirje mej Španci in Amerikani. Ameriška vlada je oficijelno odgovorila na noto španske vlade, katero je izročil francoski poslanik Cambon. Pogoji, pod katerimi so voljni Amerikani skleniti premirje z nasprotnikom, so večinoma že znani, le to je novo, da zahtevajo pred vsem, da se španske čete takoj umaknejo z bojišč na Kubi in Portoriko. Vojne odškodnine ne bodo zahtevali, pač pa zahtevajo, da se jim prepusti še jeden iz mej ladronskih otokov. Španska vlada v nedeljo še ni prejela oficijelnega odgovora, vendar pa je prejela iz Pariza obvestilo, da se ji odgovor v kratkem dostavi. Sicer pa je nada opravičena, da bodo mirovni pogoji precej milejši, kakor se sedaj misli, kajti akoravno je Amerikanom na Kubi in Portoriko sreča mila in se jim ni bati več posebnega nasprotstva, se jim vendar na Filipinih ne godi posebno dobro, ker jim tam vstaši provzročajo večje preglavice, kakor pa španski vojaki. Kakor je namreč razvidno iz poročila admirala Deweya, bi potrebovali Amerikani še najmanj 150.000 mož, ako bi hoteli ukrotiti vstaške čete. Na te otoke se toraj Mac Kinley ne more posebno ozirati in vsled tega se v njegovem odgovoru ne omenjajo z nobeno besedo. Prvi vspeh v mirovnem oziru je sedaj že dosežen in ako madridska vlada odgovori kolikor toliko prijazno, ni dvoma, da se v kratkem sestavi špansko-ameriška mirovna komisija, katero bodo pri velevažnem delu podpirali tudi zastopniki Avstro-Ogerske, Nemčije in Francije, ki so se že v nedeljo dalje časa posvetovali z ministrom za zunanje zadeve.

Shod slovenskega učiteljstva.

V proslavo 50 letnega vladanja presvetlega cesarja zboruje včeraj in danes v Ljubljani »Zaveza slovenskih učiteljskih društev«. Zbralo se je v Ljubljani na stotine slovenskih učiteljev in učiteljic s Kranjskega, Štajerskega, Primorskega in Koroškega, katerim so se kot dragi gostje pridružili ob tej slovesni priliki tudi zastopniki češkega in hrvatskega učiteljstva.

V nedeljo zvečer je bil slovesen vsprejem udeležencev in gostov na južnem kolodvoru. Pozdravil jih je s krepkimi besedami v imenu krajevnega odbora g. I. Režek, zahvalila sta se po jeden češki in hrvatski gost. Na večer je bil sestanek v »Narodnem Domu«. Zabava je bila jako živahna, vojaška godba je svirala tudi več slovenskih komadov, vrstilo se je več krepkih napitnic, mej drugimi g. ravnatelja Karla Matice, ki se udeležuje slavnosti skoro z vsemi profesorji zagrebškega učiteljskega.

stov, na srečo pa je imel vendar prešičje meso, ki se je sušilo pod streho. Nakuhal jim je povojenega mesa, in čez nekaj časa so bili narodni volilci zopet dobre volje.

Ko so bili najbolj veseli, zaropčejo zunaj vozovi in pek in njegovi privrženci se lezli ž njih.

»Nemci gredo«, kričali so vsi v krčmi.

Kovač je pogledal skozi okno, zgrabil za stol in kričal: »Fantje, kviško! Niti jeden ne sme sem. Naj gredo dalje k židu Neunerju. V pošteno krščansko krčmo ne spadajo. Vi, gospod krčmar, če nočete, da se kaj zgodi, odpravite jih.«

»A kako naj jih?« je vil krčmar z rokami.

»Če pridejo sem«, je rekel prodajalec popra z močnim glasom, »ne bode šlo gladko.«

Ko so mlajši volilci to slišali, so zgrabili steklenice; oči so jim začarele, in pripravljali so se na boj. Krčmar videč, kaj se godi, hiti k gospodu Sojki.

»Prosim vas, odidite, če ne bo slabo. Ti se napravljajo zoper vas.«

»Koliko jih je tu?« je vprašal Sojka.

»Polno, kakih petdeset.«

Sojka se je ozrl po svoji mali armadi, v kateri je bila polovica židov in polovica pijanih, zaškrpal je z zobmi ter zapovedal voznikom, naj vozijo dalje.

Od te dobe nista govorila Sojka in Kučera med seboj niti besedice več, dasi sta bila soseda.

Sojkov sin je postal res uradnik pri gospodu Bucherju. Stari je ostal iz hvaležnosti nemčur, prijateljil se je z židi, in ti so mu po svoji navadi slekli suknjo.

* * *

Stari Sojka je bil mož — beseda. Dal se je plačati, in kar je obljubil, je spolnil. Njegov sosed je bil pa bolj zvit tiček. Pri volitvah so podkupili tudi njega. Agitator nemškega kandidata mu je dal desetak, da bi volil na nemško stran. Tiček je vzel desetak, in ko je prišla nanj vrsta voliti, je rekel: »Gospod N. mi je dal deset goldinarjev, da bi ga volil; jaz sem si vendar premislil in volim gospoda O. Če hoče agitator gospoda N. desetak nazaj, tukaj je.«

Razume se, da se ni za desetak nikdo oglasil, in tako ga je prebrisanec vtaknil v žep ter zraven volil svobodno.

Včeraj dopoldne ob 8. uri je bila seja upravnega odbora »Zveze«, ob 9. uri pevska vaja, ob 11. uri seja odbora »Jubilejska samopomoč«, ki je ustanovljena v spomin 50 letnega cesarjevega vladanja. Ob 1. uri je bila seja delegacije v veliki dvorani »Nar. doma«.

Načelnik g. nadučitelj Jelenc je pozdravil delegate ter naglašal zasluge »Zveze« ob desetletnici obstanka. Tajnik g. nadučitelj Česnik je obširneje poročal o društvenem delovanju, blagajnik g. Luznar o blagajničnem stanju. V minulem letu je društvo imelo 238 gl. 72 kr. dohodkov, 182 gl. 37 kr. stroškov.

Sinoči ob 8. uri je bil v Sokolovi dvorani jubilejski koncert s sodelovanjem vojaške godbe.

Koncert je vodil g. učitelj L. Potrebin. V zborih je bilo do 150 izvežbanih pevkinj in pevcev. Kot solisti so se odlikovali gospodje: R. Vrabl, A. Štefančič, Janko Likar ter gospici Mira Devter Anica Lapajne. Ves koncert, obsegajoč 10 točk, je napravil najboljši vtis. Slovensko učiteljsko društvo sme biti ponosno na tako lepi večer, katerega so s svojo navzočnostjo počastili poleg družega odličnega občinstva mnogi dostojanstveniki, med drugimi presvetli knez in škof ljubljanski, dvorni svetnik Schemerl kot zastopnik deželne predsednika, podmaršal pl. Hochsmann, polkovnik Frank in pl. Nitsche, podpolkovnik Taseh, majorja Kukić in pl. Lukanc z mnogimi častniki, dež. šolski nadzornik Šuman, župan Hribar, trgovske zbornice predsednik Perdan itd. itd. Velika dvorana je bila pretesna za toliko občinstva.

Danes ob 8. uri zjutraj je bila v stolnici sv. maša, katero je daroval preč. gosp. kanonik Zamelj; sv. opravila so se vdeležili skupščinarji učiteljskih društev in presvetli knez in škof.

Ob 9. uri se je vršila otvoritev »Šolskega muzeja« na I. mestni deški ljudski šoli v Komenškega ulicah. Ta muzej je »Zveza« ustanovila s pomočjo dežele in stolnega mesta v proslavo cesarjeve petdesetletnice. Zanimive stvari so muzeju podarili znani afriški potovalec dr. E. Holub, tvrdki Jansky iz Tabora in Hölzl z Dunaja, dalje Kleinmayr in Giontini v Ljubljani, razne izdelke iz delarn na II. mestni šoli, na Rakeku, v Planini, Dolenjem Logatcu, iz obrtne nadaljevalne šole v Št. Vidu nad Ljubljano itd. »Slovenska Matica« in »Glasbena Matica« sta muzeju darovali vsa svoja dela.

Ob 10. uri je bilo slavnostno zborovanje v veliki dvorani »Narodnega Doma«. K zborovanju je prišlo mnoge odličnjakov, med njimi presvetli knez in škof z veleč. gosp. kanonikom Sušnikom. Predsednik pozdravi najprvo vse skupščinarje in goste, imenoma presvetlega kneza in škofa, deželne glavarja in mestnega župana.

Presvetli knez in škof, katerega so skupščinarji ob prihodu pozdravili z burnim ploskanjem, se v prisrčnem govoru zahvali za pozdrav, za povabilo k zborovanju ter čestita slovenskemu učiteljskemu, da se zaveda dolžnosti svojega velevažnega stanu ter zbira v posvete o svojih težnjah in sredstvih v povzdigo ljudskega šolstva. Posebno veselje izraža ljudomili gospod knezoškof, da so se učitelji pred današnjim zborovanjem udeležili korporativno svete maše, pri kateri je on sam prosil božjega blagoslova za uspešno delovanje v prid slovenske mladine. Naj bi gospodje učitelji in učiteljice, naglašal je presvetli knez, nikdar ne pozabili, da je ravno pri vzgoji potreben blagoslov božji, ter odgajali nežno mladino v strahu božjem, v domoljubnem in patrijotiskem duhu. (Burno odobravanje.)

Gospod deželni glavar Detela pozdravi učiteljsko v imenu deželne odbora, gosp. župan Hribar v imenu stolnega mesta Ljubljane. Za pozdrave sta se zahvalila tudi eden češki in hrvatski gost.

Slavnostni govor je govoril gospod Jernej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu. Izbrana je bila tudi posebna deputacija, da izroči deželnemu predsedniku na presvetlega cesarja udanostno adresno, katera je bila prečitana.

Ob 1. uri je bil banket v Sokolovi dvorani, po banketu ogledovanje mesta.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. avgusta.

(Cesarjeva zahvala.) Na shodu katol. polit. društva v Selcih dne 17. julija so zborovalci br-

zojavnim potom prijavili povodom petdesetletnice cesarjevega vladanja na najvišje mesto svojo udanost. Danes je društvo potom deželne vlade dobilo obvestilo o zahvali presvetlega cesarja za izraženo zvestobo in udanost.

(Osebnost.) Kakor se nam poroča, se je pripeljal na Bled trgovinski minister dr. I. M. Baernreither ter nastanil pri Mallnerju.

(Odvetniška zbornica kranjska) ima v soboto 6. t. m. ob polu 4. uri popoldne v pisarniških prostorih gospoda dr. A. Moscheta izredni občni zbor. Na dnevnem redu je volitev predsednika, pravdnika in njegovega namestnika.

(Stanovanja za županski shod.) Privatnim poročilom je povzeto, da bo udeležba pri županskem shodu dne 16. in 17. avgusta t. l. prav mnogobrojna. Da bo mogoče željam posameznih udeležencev zadostiti, prosi mestni magistrat vse one, ki hočejo za ta shod odstopiti prenočišča, bodisi brezplačno ali pa proti odškodnini, da to naznani najpozneje do 12. avgusta načelniku magistratnega ekspedita g. oficijalu L. Kališu.

(Imenovanje.) Ravnatelj tobačne tovarne v Steinu, Viljem Möller, je imenovan nadzornikom tovarne v Ljubljani, tajnik pri tovarni v Hainburgu, Josip Wazka, nadzornikom ravnatam.

(Iz Tržiča.) Presvetli gospod knez in škof se je pripeljal sem v soboto dne 30. julija v spremstvu najodličnejših tržičkih gospodov, ki so se bili peljali naproti. Tržič je bil ves v zelenji, cvetji in zastavah. Na različnih krajih so stali slavoloki s primernimi napismi. Ves Tržič je storil vse, da bi dostojno proslavil prihod svojega ljubljene nadpastirja. Posebej so pozdravili škofa s kratkimi nagovori slovensko bralno društvo, gasilno društvo, katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa, delavsko podporno društvo, dekliška Marijina družba in naposled šolski otroci s svojimi gg. učitelji. Za vse je imel presvetli gospod knez in škof prijazne besede. Zvečer so se združila vsa moška društva in so priredila krasno bakljado, pevci katoliškega društva sv. Jožefa in slovenskega bralnega društva so pa pred škofovim stanovanjem zapeli po dve pesmi. Med petjem sta gorela na Kamniku dva kresova, pred gradom tovarnarja Gassnerja pa smo gledali razne vrste umetelnega ognja in rakete, ki so se dvigali visoko v zrak. Da streljanja s topi nismo pogrešali, se samo ob sebi ume. Ko so pevci odpeli, se jim je presvetli zahvalil in pristavil: »Dal Bog, da bi Vas, kakor Vas danes družijo jedna ideja, družilo vedno staro slovensko geslo: Vse za vero, dom, cesarja!« Naslednjo nedeljo je bila sveta birma, pri kateri je bilo birmovanih 771 otrok. V cerkvenem govoru, ki je prihajal prav iz srca in je šel zato tudi globoko v srce vseh poslušalcev, je presvetli omenjal raznih stvari, ki se tičejo Tržiča. Posebno toplo je presvetli priporočal dekliško Marijino družbo. Pri obedu so bili razven duhovnikov gg. okrajni glavar kranjski, tovarnar Gassner, župan Mally i. dr. Popoldne po večernicah je bil shod Marijine družbe, pri katerem je presvetli v navdušenem govoru priporočal Marijino čiščenje. — Dne 1. avgusta ob 6. uri je premilostni knezoškof maševal v Lomu, v prostem času pa včeraj obiskal nekaj rodovin, tvornice, društva in šolo, kjer so bili razstavljeni izdelki dekliških ročnih del in risarije obrtnih učencev. Ob 2. uri popoldne se je danes presvetli odpeljal v spremstvu gg. župana, Gassnerja, župnika i. dr. proti Kranju. Vsem Tržičanom se je milo storilo pri odhodu tako ljubeznivega nadpastirja, in vsi imamo le jedno željo, namreč to, da bi ga kmalu kmalu zopet imeli v svoji sredi. N.

(Efektno tombolo) je finančno ministerstvo dovolilo gasilnemu društvu na Breznici v radovljiskem okraju.

(K vojaškim vajam) odide jutri zjutraj ob tretji uri iz Ljubljane 27. pešpolk proti Rakeku, jutri pride v Logatec. Iz Gradca se pripelje bataljon tega polka po železnici do Rakeka. S polkom odrine tudi godba.

(V Kopru) so v soboto pokopali profesorja na tamošnji učit. pripravnici, I. Kristana. Pogreba so se vdeležili očetje frančiškani, kapucini, vsi mestni duhovniki in kanoniki, učit. profesorji, dež. šol. nadzornik vitez Klodič, zastopniki c. kr. uradov. Mestno prebivalstvo pa se je odlikovalo s popolno — nenavzočnostjo, pač pa so posamezniki od strani s psovki kazali svojo »avito colturo«. In v takem gnezdu mora prestajati že blizu 27 let

slovensko učiteljsko z mladino. Pokojnik je mnogokrat moral bežati pred zdivjano druhaljo, večkrat si brez spremstva ni upal v šolo. In to je moralo slabo vplivati na zdravje občutljivega moža, ki je ležal le dva dni v bolni. N. v m. p.!

Gospodarska organizacija.

Kmetijsko društvo v Metliki je načeloma osnovano. V kratkem se vložijo prošnja za vpis v združni register. Okoliš nove zadrage bodo občine Metlika, Božakovo, Rosalnice, Drašiče, Radovica, Lokvica, Suhor, Podzemelj, Gradac, Semič in Črešnjevec okraja metliškega. Načelnik bo Franc Kambič, posestnik iz Metlike.

Kmetijska društva se opozarjajo, da si nakupijo potrebnih pridelkov (krompir, koruzo i. t. d.) takoj sedaj o novini, da jih ne bo treba potem drago plačevati.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 2. avg. Neki tukajšnji list poroča, da so se te dni na Dunaju vršila posvetovanja med zastopniki češkega in poljskega kluba ter Jugoslovani. Češki zastopniki so jasno izrazili, kako daleč morejo v jezikovnem vprašanju. Posvetovanje pa ni imelo dovoljnega izida, ker so Jugoslovani odločno naglašali, da se mora ob enem s češkim urediti jezikovno vprašanje tudi na jugu, sicer Jugoslovani ne bodo ostali v večini. Sedaj bode vlada najprvo skušala dognati nagodbo z Ogersko, potem pa skliče državni zbor, kateremu predloži nov načrt jezikovnega zakona, ki ga izdela sekojski načelnik Stummer. Po tem načrtu bode Praga dvojezična. Po kratkem zasedanju državnega zbora vlada skliče deželne zbornice.

Dunaj, 2. avgusta. Cesar je izrekel sožalje Bismarkovi rodbini in nemškemu cesarju, grof Goluhovski pa v ime vlade knezu Herbertu Bismarku.

Dunaj, 2. avgusta. »Wiener Zeitg.« poroča: Cesar je potrdil zakonske načrte odobrene v deželnih zborih češkem, galiskem, nižje-avstrijskem, solnograškem, štajerskem, sleškem, tirolskem, predarliskem, dalmatinskem, kranjskem, bukovinskem, istrskem, moravskem in tržaškem glede oprostitve osebne dohodarine od deželnih doklad, kakor tudi sklepa deželnih zborov solnograškega in sleškega glede uvedbe komunalnega dohodninskega davka.

Dunaj, 2. avgusta. Finančni minister dr. Kaizl se je včeraj odpeljal v Išel poročat cesarju o raznih stvareh; govori se, da bode določen tudi dan, ko stopi zakon o vredbi uradniških plač v veljavo.

Dunaj, 2. avgusta. Skupni finančni minister Kallay se je danes vrnil iz Išla.

Dunaj, 2. avgusta. Včeraj se je otvoril mejnarodni kongres rudniških delavcev, ki prvičkrat zboruje v Avstriji. Navzočih je 53 delegatov, ki zastopajo 810.000 večinoma angleških delavcev. Predsednikom je izvoljen Anglež Burt. Sprejela se je resolucija, v kateri se izražajo simpatije 100.000 rudarjem v južnem Walesu, ki že štiri mesece stavkajo.

Berolin, 2. avgusta. Brzojavka, ki jo je cesar Viljem poslal knezu Herbertu Bismarku, slove: Globoko užaljen občutim bolest, ki navdaja vas vse radi izgube dragega, velikega mrtveca, in obžalujem izgubo velikega sina Nemčije, čegar zvesto sodelovanje pri delu zjedinenja domovine mu je naklonilo za vse življenje prijateljstvo mojega v Bogu počivajočega starega očeta, velikega cesarja, ter neminljivo hvaležnost celega nemškega naroda. Njegovim pozemskim ostanom pripravil bodem poslednje bivališče v stolnici v Berlinu poleg svojih prednikov. — V smislu poslednje volje kneza Bismarcka je njegova rodbina odklonila to ponudbo.

Pariz, 2. avgusta. »Agence Havas« poroča iz Aten, da vlada veliko razburjenje med krečanskim prebivalstvom radi agitacije proti kandidaturi princea Jurija.

Rim, 2. avgusta. Uradni list objavlja dekret, s katerim se odpravlja obsedno stanje za pokrajino Como in okraj Specia.

Carigrad, 2. avgusta. Sultan je povodom smrti kneza Bismarcka brzojavno izrekel sožalje cesarju Viljemu in knezu Herbertu Bismarku.

Madrid, 2. avgusta. Kralj Alfonz je že popolno okreval.

Milan, 2. avgusta. Vojno sodišče je obsodilo poslanca de Andreis in Tural v 12-letni zapor in na izgubo vseh častij.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Pariz, 2. avgusta. „Temps“ poroča iz Madrida: Spanija je voljna pritrditi glavnim pogojem ameriške vlade. Premirje se sklene takoj, ko dojde v Washington uradni odgovor madridske vlade, sklep miru pa pričakujejo pred 15. avgustom.

Madrid, 2. avgusta. Ministerski svet se je takoj po dohodu odgovora iz Washingtona pečal z označenimi pogoji. Glede nekaterih manj jasnih točk si je brzojavno izprosil nadaljnega pojasnila.

Havana, 2. avgusta. Španci so napadli pri Carteni četo 400 mož, ki je imela ameriško zastavo. Četa, ki se je morala umakniti, je izgubila 10 mož.

Keywest, 2. avgusta. Dosedaj uradno še nepotrjena poročila „javljajo, da so Amerikani bombardovali luko Nuevitas del Principe na otoku Kuba ter jo zažgali. Španci so ostavili mesto.

Washington, 2. avgusta. Sprememba mirovnih pogojev, ki jo je izročil francoski poslanik Cambon, omejuje se na bodočnost naselbin.

Washington, 2. avgusta. General Miles naznanja, da bo takoj jel prodirati v sredino otoka, ko se izkrcajo vse ameriške čete.

Newyork, 2. avgusta. „Herald“ poroča: Amerika odpošlje v mešano španjsko-

ameriško komisijo nastopne člane: predsednika Mac Kinleya, generala Woodforda, Olneya, Tracyja in sodnika Edmundsa.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
1.	9. zvečer	737.6	17.5	sl. zah.	jasno	
2.	7. zjutraj	738.2	13.4	brezv.	megla	0.0
	2. popol.	737.3	24.6	sl. jz. zah.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 18.0° za 1.7° pod normalno.

525 1-1

Pretužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest da si je Vsega-mogočni izvolil k Sebi poklicati našo preljubljeno sestro, oziroma svakinjo in teto, gospodično

Alojzijo Mulaček,

ki je po dolgi in zelo mučni bolezni, večkrat previdena s svetimi zakramenti za umirajočo, danes ob 5. uri zjutraj v 62. letu svoje starosti preselila se v boljšo življenje.

Pogreb nepozabne predrage bode jutri, dne 3. avgusta, ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Študentove ulice št. 2, na pokopališče k sv. Krištofu.

Ljubljeno rajsko priporočamo v molitev in blag spomin.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1898.

Karol in Franjo Mulaček, Marija Mulaček,
brata. sestra.

Posebna naznanila se ne pošiljajo.

Svarilo.

Tem potom naznanjam, da sem že pred več meseci **odvzel zastopstvo** gospodu **Josipu Bärnkopf** in toraj on ni opravičen, sprejemati naročila in denar v mojem imenu.

Teofil Kotykiewicz,

c. in kr. dvorni tovarnar harmonijev,
Dunaj, V., Straussengasse 18.

521 3-3

Na prodaj sta

dva križeva pota

jeden 95 cm visok, velja gld. 65—
drugi 150 „ visok, velja „ 250—

pri **Fr. Toman-u**, podobarju in pozlatarju v
v Ljubljani na Križevniškem trgu št. 1. 446 6-6

Ugoden postranski zaslužek

za krščanske trgovce, učitelje in uradnike je
zastopstvo „Unio catholica“.

Pojasnila daje pisмено in ustno ravnateljstvo
na Dunaju, I., Bäckerstrasse 14. 514 5-3

V najem se daje takoj

prodajalna

v Trubarjevi ulici pri šentjakobskem mostu.

Več se poizvé v hiši sami, II. nadstr., desno. (520 3-3)

Preselitev!

Uljudno naznanjam, da je od sedaj

moja prodajalnica

v lastni hiši na Starem trgu 5 v Ljubljani.

Prisrčno se zahvalim za zaupanje, mi do sedaj skazano, in prosim, da me slavno občinstvo tudi v novem lokalu prav pridno obiskuje. — S spoštovanjem

Avgust Auer.

519 2-2

Prodá se ali zamenja z vilo ali manjšim posestvom
na **Gorenjskem**

gostilna s prenočišči

v **Lescah** na **Gorenjskem** poleg glavne ceste proti Bledu.
Ista je izvrstno obiskovana, ima novo urejene lepe opravljene sobe
za tujce, oziroma letovičarje, lepo prostorno za-se stoječo dvorano
krasen, velik, senčnat vrt, dobro vpeljan fjakarski obrt, gospo-
darska poslopja in travnike.

Naslov poizvé se pri upravnistvu »Slovenca«.

517 5

Gostilna J. Peternel na Bledu.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu svojo

gostilno,

v kateri se dobi izvrstno dolensko in istrijansko vino,
Koslerjevo marcno pivo, gorka in mrzla jedila, in sôbe
za prenočišče.

J. Peternel,
gostilničar.

523 3-1 1

Dunajska borza.

Dne 2. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 90 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 70 „
Avstrijska zlata renta 4%	121 „ 75 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 10 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 80 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 90 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	907 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	363 „ 60 „
London vista	120 „ — „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	44 „ 15 „
C. kr. cekini	5 „ 63 „

Dne 1. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 30 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 „ 25 „
Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ — „
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 „ 60 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ 50 „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 50 „
Prioritetne obveznice državne železnice	223 „ — „
„ južne železnice 3%	180 „ 65 „
„ južne železnice 5%	127 „ — „
dolenjskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „ 80 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	81 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	79 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	58 „ — „
Ljubljanske srečke	23 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3415 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	449 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77 „ — „
Splošna avstrijska stavbna družba	112 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	164 „ 75 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 „ — „
Papirnih rubljev 100	126 „ 62 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje,
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.